Punkt i protokollet PR 52/2026 rd

Plenum

Onsdag 20.5.2026 kl. 14.00—21.38

10. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av fullmakt för statsrådet att uppta lån

Regeringens proposition RP 87/2026 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Paula Risikko: Ärende 10 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Har vi en presentation? — Ingen presentation. Då går vi direkt till talarlistan. — Ledamot Lyly, varsågod.

Debatt

17.12 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Odotin tässä esittelyä. Mutta tässä mielessä, kun katsotaan tätä lakiesitystä, joka tässä tulee meille vastaan, ja katsotaan sitä miljardimäärää, jolla tässä lainavaltuutta ollaan kasvattamassa, voi kysyä tietenkin sitä, kuinka hyvin tämä valtion tilanne talouden osalta on tässä kehittynyt viime vuosina. Ei siitä kauaa ole, kun tämä lainavaltuus nostettiin 205 miljardiin, ja nyt se ollaan nostamassa 270 miljardiin euroon. Kun katsottiin sitä, miten tämä hallitus aloittaessaan sanoi, että velkaantuminen tässä taitetaan ja saadaan hallintaan, niin nyt näyttää siltä, että nyt otetaan todella isoja lainavaltuuksia tässä tämän politiikan seurauksena. Toivoisin, että näitten osalta sitten mietitään, mitä kaikkea tässä pitäisi tehdä, kun katsotaan tämän lainoituksen osalta.

Sitten jos mietitään, että meidän valtionvelka menee tänä vuonna yli 200 miljardin euron, [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] yli 200 miljardin euron, ja aloittaessa se taisi olla noin 156 miljardia euroa. Sitten menee loppuvuonna tämänkin esityksen mukaan yli 205 miljardin euron. Siellä on noin 50 miljardia euroa ja vielä vuosi tässä jäljellä. Tämä hallitus tulee ottamaan todella paljon velkaa.

Sinänsä kokonaisuudessaan voi sanoa, että me kaikki toivomme, että talous lähtisi tässä kasvuun ja valtion toimenpiteet johtaisivat siihen, että työllisyys ja muut asiat paranisivat ja sitä kautta saataisiin tilannetta parannettua, että näin järkyttävän korkeita valtion lainanottovaltuuksia ei tarvitsisi tehdä. Me olemme tämän politiikan seurauksena nyt tässä tilanteessa, ja se on nyt tämä tosiasia. Tämä valtuus varmaan pitää myöntää, mutta tietenkin voisi toivoa, että me saamme tämän laivan kääntymään niin, että näitä lainoja ei tarvitsisi nostaa tätä määrää, mitä tässä valtuudessa nyt on esitetty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

Granskats
4.0

17.15 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä tulee hieman toistoa siitä, mitä edustaja Lyly ansiokkaasti toi esille.

Tosiaan valtion lainanotto toteutetaan perustuslain 82 §:n mukaisesti eduskunnan suostumuksella. Edellisen kerran velkakattoa korotettiin kesällä 2024, jolloin katto nostettiin 170 miljardista 205 miljardiin euroon, mutta velkaantuminen on tosiaan jatkunut voimakkaana, niin että tämäkin katto on ylittymässä jo tämän vuoden lopulla. Nyt uusi velan enimmäismäärä tulisi olemaan 270 miljardia. Siihen nähden tietysti tämähän on hämmentävää, että näinkin vähän tämä asia täällä meitä edustajia puhututtaa.

Korotusta tulisi siis yhdellä kertaa 65 miljardia euroa. Vertailuksi voi ottaa luvun vuodelta 2008, jolloinka Suomen finanssikriisin alla velka oli noin 54 miljardia euroa. Nyt muutamassa vuodessa otetaan enemmän kuin valtionvelka oli tuolloin, ja uuden katon arvioidaan riittävän vuoteen 2030. Kukaan ei tästä tilanteesta voi nautintoa löytää — jonkinlainen ikävä suomenennätys kuitenkin.

Arvoisa puhemies! Yleensähän Suomessa velkakattoon on suhtauduttu hyvin teknisesti. Ehkä eniten julkisuudessa on Yhdysvaltojen tilanne, missä hallinto menee välillä ihan pysähdyksiin ja se on tämmöinen politiikanteon väline. Niin kuin äsken sanoin, tämä ei ole semmoinen aihe, josta olisi tarpeen politikoida, vaan olisi tarpeen löytää siihen yhdessä ratkaisuja.

Kuitenkin täytyy todeta se, että tilanteen tekee erikoiseksi, että samaan aikaan on kuitenkin hallitus tuonut eduskuntaan julkisen talouden suunnitelman vuosille 2027—2030, ja siinä seuraavalle vaalikaudelle tarvittava velkajarru näyttää vähän siltä, että poljin on ehkä poikki tai jarrusta pinta lähtenyt. Tämä ongelma siirtyy käytännössä kokonaan seuraavalle hallitukselle, koska tässä julkisen talouden suunnitelmassa valtion lisävelkaa on yhteensä 64 miljardia euroa sille suunnitelmakaudelle. Tietysti ihmetyttää, miksi ei ole mitään toimenpiteitä, joilla kompensoitaisiin näitä julkista taloutta heikentäviä toimia.

Arvoisa puhemies! Mikäli nyt hallituksen esittämä uusikin velkakatto muutaman vuoden kuluttua täyttyy, ja ikävä kyllä, siltä se hieman näyttää, niin meillä on sitten lähes 50 000 euroa kansalaista kohti velkaa, jokaisella. Kysymys kuuluu, hyväksyykö eduskunta mittavan velkakaton korottamisen vai vaaditaanko hallitukselta toimenpiteitä. Kyllä varmaan eduskunta hyväksyy, mutta näiden toimenpiteiden perään tietysti voidaan kysyä.

Arvoisa puhemies! Tämän velkakaton korottamista julkisen talouden suunnitelman valossa on vähän vaikea ymmärtää — on toki vähän vaikea ymmärtää myös aivan vasemman laidan puheita, joissa ei velkajarrulle olisi ollenkaan tarvetta, ja sitten myös joissain ryhmissä sitä, että on vähän kahdenlaista ilmaa. Se on toki ymmärrettävää, että myös puolueiden sisällä on erilaisia näkemyksiä, mutta mikäli velkaantumiskehitystä ei saada pysäytettyä, päätöksentekoon tulevat mukaan meidän poliitikkojen lisäksi myös rahoittajat, tavalla tai toisella. Siksi olisi parempi, että säilytetään se päätöksentekovalta ja -kyky täällä meillä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Kettunen paikalla.

17.19 **Tuomas Kettunen kesk:** Rouva puhemies! Paikalla, kiitoksia. — Niin kuin edustaja Kalliokin totesi, toivoisi, että tämä enemmän eduskunnassa keskusteluttaisi, koska kyseessähän on hyvin vakava aihe. Nimittäin me olemme käsitelleet täällä julkisen talouden suunnitelmavuosia, vuodesta 2027 vuoteen 2030 asti, ja näinhän siinä käypi näitten suun-

nitelmavuosien aikana, että lisää velkaa otetaan se 64 miljardia euroa. Nythän me puhumme siitä, että tätä lainakattoa nostetaan melkein saman verran, kun juurikin pitäisi käydä sitä keskustelua, kuinka tätä julkisen talouden tilannetta, velkaantumista, saataisiin taitettua. Tietyllä tavalla vähän ihmetyttää — eikä vain tietyllä tavalla, vaan ihmettelen suunnattomasti — että kun nytten kehysriihen jälkeen näistä suunnitelmavuosista käytiin keskustelua tässä salissa eduskunnassa, niin kyllähän pääministeri meille, Suomen eduskunnalle, totesi näin, että he ovat tehneet, siis hallitus on tehnyt, sen kaiken mahdollisen, mitä heillä on ollut tehtävissä. Eli toisin sanoen sen voi suomentaa tälleen kainuulaisittain, että hanskat ovat tipahtaneet. Hanskat ovat tipahtaneet ja työt on lopetettu tämän julkisen talouden tasapainottamisen osalta, kun kuitenkin tätä vaalikautta on vielä vuosi jäljellä. Vaalikautta on vuosi jäljellä, ja olisimme toivoneet, että semmoista suunnitelmallisuutta olisi tehty.

Nytten kun olemme sitoutuneet tähän velkajarruun, pois lukien vasemmistoliitto, niin kyllä olisimme toivoneet täältä oppositiosta, että semmoista rakentavaa keskustelua, yhteishenkeä oltaisiin luotu sen suhteen, että hallitus olisi tehnyt työnsä loppuun tämän vaalikauden osalta ja etsinyt niitä sopeuttamisia niin, että tämä velkaantuminen laitettaisiin kiinni ja taitettaisiin. Mutta näinhän ei ole tapahtunut, vaan nytten me käsittelemme tätä eduskunnalle esitettyä esitystä valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta, elikkä lisää velkaa sitten otetaan, mutta alkaa olemaan vähän liian kovat luvut. Niin kuin edustaja Kallio jo totesi, kun nämä toteutuvat, niin jokaista suomalaista kohden meillä velkapotti on se 50 000 euroa, ja on se kyllä aika kohtuuton myös meidän nuorisollemme, joka joutuu sitten näitä velkoja maksamaan.

Mutta, rouva puhemies, hyvä, että kuitenkin täällä salissa on edustajia, edustajakollegoita niin täältä oppositiosta kuin myös hallituksen edustajia, että pystymme käymään tätä rakentavaa keskustelua, kuinka tämä velkaantuminen sitten lopetetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

17.22 **Ville Vähämäki ps:** Kiitos, kunnioitettu puhemies! Nyt todellakin käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta. Muistini mukaan tavallisesti tätä lainanottovaltuutta muutettiin aina noin vaalikauden viimeisenä vuonna. Silloin havaittiin, että valtion täytyy ylläpitää maksuvalmiutta ja saada liikkumatilaa maksimivelanoton ja todellisen velanoton välille. Nythän ollaan tilanteessa, että tämä nykyinen lainanottovaltuus täyttyisi vuoden 26 jälkimmäisellä puoliskolla eli syksyllä, ja todellakin tätä liikkumatilaa täytyy saada, koska täytyyhän valtion hoitaa omat lakisääteiset maksunsa, lainojen uusiminen ja muut menot. Jos meiltä puuttuisi tämä joustavuus valtion lainanhallinnassa vaikka kassavaihteluitten takia, niin sittenhän meillä tämä liian pieni lainanottovaltuus eli lainakatto vaikuttaisi lainanoton ajoituksiin ottaen huomioon todellakin sen, että näitä lainoja uusitaan. Jotta me saadaan kustannustehokas lainanotto, se edellyttää sitä, että todellisen lainan ja velkakaton välillä on tietty liikkumatila. Todellakin kun vuonna 24 tätä viimeksi nostettiin, tällä nostolla päästään ensi vaalikauden loppupuolelle elikkä vuoteen 2030. Toivottavasti näin menee.

Tässä esityksessä muutetaan myöskin tätä lyhyttä lainanottovaltuutta, ja se lisää joustavuutta. Lyhyen ja pitkän lainanottovaltuuden suhdetta vähän muutetaan lyhyen lainanottovaltuuden hyväksi. Mehän eletään sellaista aikakautta, että me emme oikein voi tietää. Meillä näkymä sinne puoli vuotta eteenpäin maailmantilanteessa on aika heikko, ja kaiken-

laisia šokkeja saattaa tulla, joten tämä lyhyen lainanottovaltuuden kasvattaminen on sinänsä hyvä. Kuten esityksessä sanotaan, tämä itsessään lisää vuoden 27 menoja ja ennakoitavuus kasvaa useammalla vuodella.

Sitten vielä viimeinen nosto tähän. Tämä velkakaton kasvattaminen itsessään, niin kuin täällä edustajat ovat aikaisemmin todenneet, ei poista sitä, että valtion tulot ja menot täytyy saada lähemmäksi toisiaan. Pitkällä aikavälillä meidän täytyy saada valtiontalous tasapainoon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

17.25 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä vielä vähän muistellaan, niin tosiasia on, että tämä on jo toinen kerta tällä kaudella, kun nostetaan velkakattoa. Normaalisti on juuri noin kuin edustaja Vähämäki sanoi, että se on kerran kaudessa katsottu niin, että se seuraavan kauden kattaisi, ja nyt tässä nostetaan jo toista kertaa.

Vähän näitä lukuja: Ennen Marinin hallitusta Suomen valtiolla oli velkaa 106 miljardia euroa vuoden 2019 lopussa, 106 miljardia euroa, ja Marinin kauden jälkeen, vuoden 2023 lopussa, se oli 156 miljardia noin karkeasti ottaen. Nyt ollaan menossa 205 miljardiin tällä hetkellä, eli 50 miljardia on tullut, ja se ei jää tähän. Kun vielä ensi vuosi tulee mukaan, niin ollaan siellä 215—220 miljardin euron tasolla. Tämä hallitus tulee ottamaan yli 60 miljardia euroa velkaa — yli 60 miljardia euroa velkaa. Sitten jos katsotaan näitä lukuja, niin ennen Marinin hallitusta tämänhetkisestä velasta noin puolet ovat ottaneet ne hallitukset, jotka olivat sitä ennen, ja Marinin hallitus on ottanut noin yhden neljäsosan velasta, vähän alle, ja tämä hallitus tulee ottamaan reilusti yli yhden neljäsosan. Nämä ovat ne kokonaisluvut, jotka tässä salissa aina unohtuvat, kun syytellään eri hallituskausia. Kyllä tässä on aika moni hallitus ollut tämän velkavuoren kasvattajana ja jokainen omalla kuormallaan, ja se aina kannattaisi muistaa.

Sama pitää muistaa myös, että ne korot täällä on kaikista lainoista myöskin. Ne eivät ole erilaisia korkoja siellä, kymmenen vuotta vanhoja, koska niitä koko ajan täällä kierrätetään lainakantaan. Ne korkotasot seuraavat kaikista lainoista, ja tämä koko kuorma on tässä mielessä todella iso. Siinä mielessä tämäkin aina pitää muistaa tässä sanoa.

Se, minkä takia pyysin tämän toisen puheenvuoron, liittyy tähän Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomukseen viime vuodelta, jossa on erittäin hyvä kuvio sivulla 54, jossa on bruttovelka ja nettovelka, ja sitten katsotaan, kuinka paljon meillä on omaisuutta, mitä vasten tätä otetaan. Meillä oli aika hyvä tilanne vielä ennen finanssikriisiä, että meillä oli nettovelka siellä nollan kohdalla suurin piirtein, siellä pyöri se tilanne, mutta sen jälkeen se on pikkuhiljaa noussut. Myöskin tämä nettovelka on noussut samassa suhteessa kuin tämä bruttovelka on noussut, ja tavallaan tilanne on molemmilla käyrillä mennyt samalla polulla aivan. Tässä mielessä meille ei ole tullut sitä omaisuutta, kun on velkaa otettu, samassa suhteessa kuin pitäisi olla. Tässä mielessä meidän tämä näkökulma pitää unohtaa. Mutta onneksi meillä on kuitenkin tässä kohtuullisen hyvä varallisuus, mitä vastaan me myöskin voidaan ottaa velkaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.28 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä asia on näin iso, niin ajattelin ottaa vielä toisen puheenvuoron, kun puhutaan miljardeista.

Kiitoksia edustaja Vähämäelle hyvästä puheenvuorosta. Niin kuin totesitte, aina vaalikausien lopulla tätä lainakattoa on tarkasteltu, ja sehän on ollut vähän tämmöinen tekninen asia viime vaalikausien aikana, mutta nyt tämä ei minun mielestäni enää ole tekninen asia vaan vähän isompi poliittinenkin kysymys. Tämmöiset lainakatot ja lainanottovaltuuksien nostamiset ovat olleet isoja poliittisia kysymyksiä tuolla rapakon takana, kun katsotaan Yhdysvaltojen talouspoliittisia keskusteluja. Ajattelenkin näin, että kun nyt tämä velkaantuminen on jatkunut ja tosiaan suunnitelmavuosien aikana 27—30 se 64 miljardia euroa otetaan vielä lisää velkaa, niin kyllä meidän täytyy käydä se rehellinen keskustelu jo tässä vaiheessa lähetekeskustelun osalta, miten tämä velkaantuminen taitetaan. Kolme vuotta hallitus on istunut, ja kun hallitus aloitti, hallitusohjelmaan pistettiin visio ja selkeät tavoitteet, että tälle julkiselle velkaantumiselle laitetaan stoppi, mutta kun tähän ei ole päästy, niin nyt pitäisi käydä se rehellinen keskustelu, että kun vuosi on vielä tätä vaalikautta jäljellä ja te olette käyneet jo kehysriihineuvottelut, niin mikä on sitten se lopullinen visio, kuinka nämä velat saadaan taitettua.

Rouva puhemies! Ei pelkästään nämä luvut, vaan on huomioitava myös, että tämän valtionvelan lisäksi valtiolla ovat nopeasti paisuneet takaus- ja takuuvastuut. Vuonna 2010 niitä oli noin 23 miljardia euroa, ja viime vuoden lopussa niitä oli noin 73 miljardia euroa. Näihin takaus- ja takuuvastuisiin kuuluvat esimerkiksi opintolainatakaukset, Valtion asuntorahaston vastuut sekä Finnveran vientiluotot, joita esimerkiksi telakkateollisuus tarvitsee. Tämän lisäksi valtiolla on vielä noin 20 miljardin euron pääomavastuut kansainvälisille rahoituslaitoksille, kuten Euroopan vakausmekanismille. Näistä sitoumuksista voi syntyä Suomelle nopeastikin maksuvelvoitteita. Kyse ei ole nyt, kun me keskustelemme, pelkästään nykyisestä velasta, vaan myös merkittävistä tulevaisuuden riskeistä näitten takauksien ja vakuuksien osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

17.31 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kun valtion velanottovaltuus nousee 205 miljardista 270 miljardiin, niin se on tietysti jättiläismäisen iso asia. Osoitan tässä kuitenkin jonkun verran ymmärrystä sille, mitä tässä viime vuosina on tapahtunut ja jopa tämänkin hallituskauden aikana, vaikka oppositiopuolueisiin tässä tietysti lukeudun ja tämä on monella tavalla herkullinen aihe. Tässähän on tiettyjä objektiivisia syitä ollut, mutta ehkä kaikkein suurin syy on se, että kun taloudellinen kasvu on pysähtynyt, niin se on sitten johtanut tilanteeseen, jossa me emme ole niitä väistämättä kasvavia menoja pystyneet rahoittamaan muuta kuin velalla. Siellähän usein mainitaan kolme asiaa eli korkomenot, puolustusmenot ja sitten hyvinvointialueiden rahoitus. Tästä jälkimmäisestä sanoisin sen, että jos se olisi edelleen piilossa siellä kuntataloudessa, niin kuin se aiemmin oli, eihän se yhtään sen helpottavampi tilanne olisi. Se vain ei näkyisi tässä valtiontaloudessa. Keskimäärinhän meillä oli 25 prosenttia se keskimääräinen sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuus, ja muut tulivat sitten rahoitettua sieltä kuntaveron kautta.

Edustaja Lyly käytti hyvän puheenvuoron eritellen näitä viime hallitusten aikana tapahtuneita velkojen kasvuja, mutta otan itse vielä pidemmän loikan. Jos katsomme peräti koko Suomen itsenäisyyden aikaa, niin meillähän on ollut neljä tämmöistä voimakasta velan kasvun aikaa. Ensimmäinen oli tietysti ymmärrettävä, sotavuodet, joka sitten, kun talous lähti nopeasti elpymään sodan jälkeen, tasaantui siinä 50-luvun alkuun mennessä. Oikeasti 50-, 60- ja 70-lukukin olivat sellaisia, että ihan käsittämättömän matala oli se meidän velan

osuus suhteutettuna bruttokansantuotteeseen, alle 10 prosenttia. Mutta sittenhän me ajauduimme tietenkin siihen 90-luvun alun syvään lamaan, ja silloin meillä ensimmäisen kerran oikein rajusti sodan jälkeen nousi valtionvelan määrä. Sen verran muistan, kun olen ollut aikuisiässä jo tuolloin ja jossain määrin vastuullisissa tehtävissäkin, että silloinhan tilanne erosi nykyisestä tilanteesta siinä, että velkarahaa ei tahtonut saada millään. Valtiovarainministeri Viinanen matkusteli ympäri maailmaa, ja yritettiin ottaa velkaa hirvittävällä korolla sieltä, mistä sitä vain oli saatavissa. No, sitten meillä tuli 17 vuotta kestävä pitkä taloudellisen nousun kausi tämän jälkeen, ja se velan osuus taas verrattuna bkt:hen suli verraten pieneksi. Sitten tulivat finanssikriisi 2008 ja 2009, ja sen jälkeen meillä ei alkanut enää alentua tämä velan osuus, ja nyt tietenkin koronakriisi, Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitten nämä muut tilanteet tässä, mitä viime aikoina ovat olleet, ovat siellä taustalla. Mutta kun meidän on pakko saada se talouskasvu liikkeelle, niin se on se merkittävin asia, millä me saamme tämän velankin sitten aikanaan hallintaan.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.